

Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ८६५ - घ

Title अनेकार्थ च्चनिमञ्जरी

Author क्षपणकः

Extent ८ Age

Subject कोषः अपूर्णम्

नं० ६६५-घ

प्रनेकार्यधुनिमज्जरी (कोषः)

पत्राणि ६

पत्र ६

नं० ८६५-घ

पत्राणि ६ (नव) (अपूर्णः)

कर्त्ता क्षपणकः

नं० ६६५-घ
अनेकार्थ ध्वनि मञ्जरी (कोषः)
पत्राणि-६ (नव) (अपूर्णः)
कर्त्ता क्षमणकः

॥ श्री गणेशाय नमः ॥ १ ॥ श्री भो धिर्य तो न तः कृतो धर्मगदि मो मया तमुवाचैकचित्तेयस्तस्मे वा
 गात्मने नमः ॥ २ ॥ सरस्वत्याः प्रसादेन कविर्वद्वा तियस्य दं प्रसिद्धमप्रसिद्धं वा तस्या माख्य
 मसाधुभिः ॥ ३ ॥ शुद्धवर्णमनेकार्थसिद्धमौक्तिकमुत्तमं कठिकुर्वन्ति विद्वांसः श्रद्धा नाना
 महर्निषां ॥ ४ ॥ शिवप्राष्टः शिवं भद्रं शिवः शंभुः शिवा गौरी शिवा भया शिवः कीलः शिवा
 क्रोष्टि भवे मलकी शिवा ॥ ५ ॥ शिवः सर्वः शिवः शुक्रः शिवः कीलः शिवो वसुः शिवा गो
 री शिवा क्रोष्टी शिवं श्रेयः शिवा भया ॥ ६ ॥ गौरी शङ्खः गौरी शिव प्रिया प्रोक्ता गौरी गो
 री च नामता गौरी स्यादप्रसूता स्त्री गौरी शुद्धोदया तु या ॥ ७ ॥ हरि शङ्खः हरि रिंद्रो ह
 रिर्भानु हरिर्विष्णु हरिर्मरुत हरिंसिंहो हरिर्भेको हरिर्वाजी हरिः कविः ॥ ८ ॥ हरिं
 शु हरिर्भीरु हरिः सोमो हरिर्यमः हरिः शुक्रो हरिः सर्पः स्वर्णवर्णो हरिः स्मृतः ॥ ९ ॥
 अर्कमर्कटमंडकविष्णुवायसववायवस्तुरगसिंहशीतांशुयमाश्वहरयोदश
 ॥ १० ॥ गोशङ्खः दिग्देहि दीधिति स्वर्गकज्रवाग्वा रावारिषु भूमौ पञ्चोच गोशङ्खा वि

दितिर्दशसु स्मृतः ॥१॥ मधुशङ्खः मधुमद्यं माक्षिकं च मधुपुष्पं रसं विदुः मधुकोपिम
 धुश्चैत्रो महादेवो मधुः स्मृतः ॥१२॥ शुद्रशङ्खः शुद्रावे स्यान्दीक्षुद्राक्षुद्रस्यान्मधुम
 शिका अशहिष्णुर्नरः शुद्रः शुद्रस्यात्कुठकारिका ॥१३॥ बाहशङ्खः बाहो यो म्यमनो
 बाहः प्रवाहो वाहमुच्यते बाहः शिशुविषे च स्याद्बाहो वायुरिति स्मृतः ॥१४॥ हार
 शङ्खः बाहः क्षेत्रं तथा ज्ञोक्तं बाहकः कथितो बुधैः बाहो वाहश्च विज्ञातो बाहो या
 न इति स्मृतः ॥१५॥ इष्टिका निचयो हारो हारो मुक्ता गणः स्मृतः हारः पद्मवि
 शेषस्याङ्गरश्च क्षेत्रमुच्यते ॥१६॥ भावशङ्खः आत्मा भावो मनो भावो भावः स
 ता भवे पि च भावः पूज्यतमे लोके पदार्थो भाव उच्यते ॥१७॥ कुथशङ्खः कुथः
 कंथा समाख्याता कुथः स्यात्कुंवलं कुथः काशा कुथः कीटः प्रातस्नायी द्विजः कुथः
 ॥१८॥ कुशकाले तिले छामे कं वलैः ससिले वरे दोहित्रे खड्गपात्रे च कुथव्याख्या
 प्रकीर्तिता ॥१९॥ गोशङ्खः बाहो वाचि यशो भूमौ दिशिरश्मौ जले क्षणे स्वर्गमा

३ नृपस्य श्री कलि वने कुंजराग्र करे दिवि द्विपतीर्थे निमित्ते च वशिष्ठे पुष्करधनि ३

तरिजे ग्ने सुखे सत्ये च गो ध्वनिः ॥ १६ ॥ भग राष्ट्रः श्रिया च सति सो भाग्ये योनौ
कांतो महिम्नि च सूर्ये संज्ञा विशे षे पि मृगां के पि भगः ध्वनिः ॥ २० ॥ वर्ज्ये राजगीर्वाणे च
वह्नि र्भर्तारि मूर्खे वा ले जिगीषो च देवोक्तिर्न रिष्टिनि २१ पुष्कराख्ये डले यद्वा के जराग्र करे दिवि द्विपतीर्थे नि
मित्ते च विशेषे च पुरे ध्वनिः २२ मृधिवित्ते जले काये मुखे ब्रह्माणि मारुते कामे काले स्ववर्णे च कशयोद्वि
तो ध्वनौ २३ जीवे राज्ञी रवौ धरमेतयश्चि नितुरंगमे सिते पक्षि विशेषे च हंसस्ये हरावधि २४ रसो जलं
रसो हर्षो रसः शृंगार पूर्वकः रसः दादि विन्यासः पारदो यिरसो विधं २५ क्षीरे पुष्परसे नो ये मद्ये गंडे घृते सृजौ ॥
सप्त स्वर्धेषु किलालं कथयति मनिषिणः २६ तिले पिष्टे मले मोसे कं वले कामले स्थिनि शिवे क्षीवे वले
घ्रापदले परिचक्षते नि २७ हय पुष्टे ध्वजे पुं दे शौ ले पुंसि गुणाधिके वेवे धामान् मृषायौ ललाममाम
धीयते २८ वसुः सूर्यो वसुर्धृतिर्वसु श्रीर्ध्वजो वसवः वसुरत्नं वसुद्रव्यं वसवो ह्ये ध्रुवा दयः २९ अक्ष
राणि स्मृता वर्णि ज्ञेया द्विजादयस्त्रिणि काव्य मुखे गार्ध्या वर्णाः स्वता दयो गुणा ३० प्राक्रादौ ब्राह्मणादौ
च शोभायामक्षरं ज्ञेयं गीते क्रमेणुतो विषे वर्णि शब्दे प्रचक्षते ३१ शक्रवर्णो नुतो नामया डवो ध्वजुनो मतः

२
 २
 प्रजुनस्तृणाजातिस्पादजनः ककुभोदुमः ३२ वल्लस्यवरणिपट्टेपद्येभ्याहिलाहारः वावहुकः पटुः पटुपटुस्पादधिवासितं ३२ ग्राम
 वाहिभवेत्पटुः स्तृणादिसंभवेपिच पटुस्तृणमिजातिस्पादपटुपटुदिकथ्यते ३३ वल्लिसन्यायकर्त्ता स्पाद्यालिश्वदशस्तनयो ॥
 वल्लिकाकवालेप्रोक्तो वल्लिर्वायसभाजे ३६ रंध्रेवस्त्रेविनामध्येव्यवसानेतरात्मनि वहिर्योग्येवकाशेचविशे
 येचसनांतरे ३७ ग्ररिषंगट्टामित्युक्तं मरिषः स्पादधमरः काकनिंवावरिषोचग्ररिषंक्षेममीरितं ३८ ग्ररि
 षंनस्त्रिगोविंदेग्ररिषंक्षेमशुभाशुभं ग्ररिषंक्षेमसुनेप्रादुररिषमेवच ३९ इन्द्रियंकेवलंक्षेमंकेवलंक्षेमलंस्मृतं ॥
 केवलंक्षेमगोसासाकेवलंक्षेमलोरोमजं पटुः ४० मंडलंवल्लुलेप्रोक्तंसेपातोमंडलंमते मंडलंभूमिभांक्षेमंमंडल
 स्समासुच ४१ कुंतलः केशपक्षीयः कुंतलोदेशवाचकः कुंतलः सूत्रधारश्चकुंतलस्तश्चकुंतलः ४२
 मणिर्लिंगात्मणिः प्रोक्तोभगधज मणिकूपकृतोबंधः पद्मरागादिकोमणिः ४३ मणिः सिद्धिरितिप्रोक्तो
 मणिः कापालिकीबुधे मणिर्मनोहरकार्येहृद्यत्वेपिमणिस्मृतः ४४ तंत्रंसास्त्रंकुलंतेतंत्रंतेतंत्रंसिद्धावधि
 ३ क्रिया तंत्रंमुखंवल्लंतेतंत्रंतेतंत्रंयवनसाधने ४५ नेत्रंवल्लविशेषस्यानेत्रंक्षेमदुरुदाहृतं परावर्तगुणानेत्रं
 नेत्रः कस्तूरिकास्तृणः ४६ जातहिमकृत्तिर्धाधातुशैलोद्भवः क्रियाभावः सुतोधातुधतुरोहरसात्मिका ४७

मुदात्रासादभागद्वयेषु धावेषु स्तथा मृतं सुधेहभोजने ज्ञेयं सुधाधात्री सुधामही ४८ सुधामस्मादतिप्रोक्ता
 सुधयश्च विशेषतः सुधातृत्तिकराज्ञेया देवमाता सुधामता ४९ कौंडोवाणस्तलाकांडः कांडं संपात
 इष्यते कांडः कलिबलं कांडं कांडो संकतमूलं तरोरपि ५० कांडः सरोहि माभ्यासे मयी दाकांडं सं
 जिका कांडः सत्यं प्रारब्धातो ग्रथं कांडो कांडवः ५१ वेलाकेली विशेषस्या देला सिंधुजलो
 चतिः वेलासे कांडगुली चेदवेलादो गंत्यति ५२ उन्मये प्रकोष्ठे च मृदू तैतियमेतथा दणश
 द्योव्यवस्था यो समये चतिगद्यते ५३ भूगोभीरुर्द्धिजे भूगो गर्भाशयश्रयः भूगोत्रो विणिमुर्ध
 र्गो विकल उच्यते ५४ शेषे इन्द्र इति देवदेवराजैः उच्यते शब्दादि विषया पंच प्रसिद्धे इन्द्रसन्निभा ५५
 अहिर्देव्या विशेषस्य स्वर्यो हि रश्मि रश्मि भुजंगो हिः समारब्धातो सैदिका मृतुरप्यति ५६ व्या
 लो हि र्यो पदो व्यालो व्यालः स्यात्प्राकुलः करी प्रमादेवा तरो व्यालो व्यालसि हो रुदा हतः ५७

३
 ३
 पयस्विच्युनेधेनधेनुःकुंजरकामिनी ग्रसिपत्रिस्तथाधेनुधेनुवृत्तिः शिवंकरी ५८ वृषो धर्मो वृषश्चेयो वृषो
 गोर्मूषको वृषः वृषो वलं वृषः कामी वृषो वृष उच्यते ५९ सलिर्मूषः सलिर्मूषः गीसलिः कीलः
 सलिर्मूषः सलिः सपविसेषस्यात्सलिः कीलिरुदाहृतः ६० सलिर्मूषः सलिंकीलः सलिर्मूषः
 स्तुकल्पते एलिः काव्यविशेषस्यात्सलिः ककलिरुदाहृतः ६१ योगो योगविशेषस्यात्संयोगो
 योग इत्यपि योगश्च श्वा मिलाम्भश्च स्यात्समाधिर्योग उच्यते ६२ सीतालदिमीरमासितासीता
 रमाधिदेवताः सीतासीरधजापत्यं सीता मेदा किनीमता ६३ ग्रादिमनुद्रयोर्नाभिर्नाभि
 श्चक्रस्यापिंडिका कुंडं वस्यागोर्गिनिभनाभिर्निम्बो दशतमना ६४ गोत्रनामान्वयंगोत्रंगो
 श्वधरणिधरः गोत्रावसंधराज्ञेया गोत्रासत्यवदास्तताः ६५ धनो मेघो धनं सांद्रकास्यं ताल
 धनिर्घनः धनं मेघो धनं मुक्तं धनस्याहो ह मुजरः ६६ वीणादंडप्रवालस्यात्प्रवालः पल्लवानवः

प्रबले विद्रुम प्रोक्तो प्रबाल प्रबलो मतः ६७ कोणो हिर्महिषः कोणोः कोटिरिति स्मृतः कोणो गृ
 हेकदेशस्यात्कोणो जीरागदिवादनं ६८ रामस्त्री नाम दत्ते श्वराम रामौ सितौ सितौ रामः पशुविशे
 स्याद्रामोदशरथात्मजः ६९ वीतीरागोजिनः प्रोक्तो जिनो नारायणस्मृतः कंदर्पस्याजिनश्च
 वजिनः सामान्यकेवली ७० तालः कालकृत्यामाने तालपातालमिष्यते वृत्तमेदस्मृतालमा
 लः करः कर्तलधतिः ७१ काष्ठादशाककुपकाष्ठाकाष्ठा प्रोक्ता मवसुंधरा काष्ठा कालवि
 शेषस्यात्काष्ठं दारुनिगम्यते ७२ पलाशो राक्षसख्यातो पलाशश्च दन्तस्मृतं पलाशो हरितो वर्णः व
 लाशो वृक्षसेजकः ७३ सत्रं गृहे धत्ते सत्रं सत्रदात्रमिति स्मृतं सत्रं दामघनं सत्रं संवेपतरिति मतं ७४
 कलाशः कुशलः कल्पः कल्पोज्ञेयो निरामयः कल्पकल्पमिति प्रोक्तो कल्पमघविशेषतः ७५
 विष्टरो बर्हिषां मुष्टिष्टुरे ज्ञेयमासनं विष्टुरेष्टुमइत्युक्तो विष्टुरः क्रतुरेव च ७६ सभा समिति रित्यु

सभासमिति रस्युक्तासमितिः साधुगमनी समितिसमये ज्ञेयासमितिः संगतिर्मत्ता ७७ सितो वक्रसितः शु
 क्षे सितोरजसमिष्यते सायकोपिसितो ज्ञेयस्मितो दैत्यपरोहितः चित्रकं निलकं प्रोक्तं चित्रकस्व
 पदो मत्त चित्रको मूलजीतिश्च चित्रको व्यंतसेरगः ७८ धातुकि प्रोच्यते धात्री धात्री वामतकी
 तथा धात्री वसुंधराख्याता धात्री स्यात्तनदायिनी ८० द्रोणस्पको रवाचार्यो द्रोणः काक इ
 तीरीतः द्रोणगिरि विशेष स्याद्द्रोणस्तु चतुराटकः ८१ शुक्रो दैत्यगुरुं प्रोक्तः शुक्रो मास
 कृताशनौ शक्रो रेति विशेष स्याद्शुक्रस्तारक इत्यपि ८२ जयंती नगरी प्रोक्ता जयंती चेदकोट
 जा जयंती षोडशभिर्देव्या जयंती शक्रसंभवः ८३ रोहितः शक्रको दंडो रोहितो मत्स्यपंगवः
 रोहितो लोहितो वर्णो मृगजातिश्च रोहितः ८४ वल्लोहली वल्ले सैन्यं वल्ले सत्सं वल्ले षडं रत्न
 ज्योतिर्वल्लौ देवा लालत्ती कलामही ८५ प्रतिग्रहो द्वीजग्राह्यः सैन्यघृष्टः प्रतिग्रहः प्रति

न हो भवेदश्वराजकह प्रतिग्रह ८६ कुमारिका कंदवस्यात्कंदवः शिरस्मतः कंदवो वृत्तभेदश्च कंदवे निर्गु
 णः पुमान् ८७ प्रियको वीजसारं स्यात् प्रियको वीजचित्रकः प्रयतः प्रियको यस्यापि यको मुक्तको
 ब्रवीत् ८८ अक्षो विभीतको वृत्तः पाशको दमपिंद्रियः अक्षो रावणिमित्युक्तः कुंलं मित्रं च निंग
 नं ८९ चक्रः पद्मविशेषस्याद्र्यां गेचक्रमायुधं चक्रं राष्ट्रं बलचक्रं चक्रं व्यावर्तनं स्मृतं २० सत्य
 संधः स्वरो ज्ञेयः स्वरो विमुरुषो तमः स्वरो रासभ इत्युक्तो व्यवहारस्वरः परः जातिस्मात्सहजो रवाते
 मालती जाती रुच्यते गोत्रादि जन्मजातिश्च सेवर्त्यते गोसारंगश्चंद्रमित्याहुः सारंगो भारुषा सारंगो
 रोसगश्चापसिद्धयोः २२ कृषिर्गोश्रविशेषस्या कृषिकर्षणमेव च कृषिर्वानरैरुक्तः कृषिर्वैस्वानरो
 मतः १०० करणं कारणं विंशत्करणेन च मेव च करणं ज्येतिषो भेदः करणानींद्रियान्यपि १ पुंडरी
 कः कमंडलुः पुंडकस्मृतो वर्णः पुंडरीकः शरीररुहं तस्य स्य पथि व्याधौ कोले तीते च राक्षसे ॥

प्रप्रेप्रणितिकीनाशेभूतशब्दप्रवृत्ते ३ सरभोष्ठापदश्चैवस्वर्णमण्यपदंस्मृतं किलीतकोष्ठापदश्चकमिजा
 रुदाहता ४ बालःकोशोजलेवालेवालाकाशत्वंमृतं बालःसूर्यःशिशुर्वालेवालोवेदउदाहृतः ५
 बालकःखेचरोव्याघ्रावालकःपृथुकस्मृतः बालकंगंधद्रव्यंचजराजुटंचवालकं श्यामाश्यात्रित
 वृक्षमिश्यामास्त्रीमुग्धयोवना श्यामापृथुगुरारव्याताश्यामाश्यादृद्धिदारका ७ शुभाशुद्धाशुभा
 शुद्धाशुभेक्षारंशुभासता शुभेक्षेमंशुभाशोभाशुभाख्याताहरीलकी ८ गुरुःपितागुरुःश्रेष्ठगुरुः
 सुरप्रोहितः दुर्गहोपिगुरुप्रोक्तोगुरुशिरव्याभिषेकताः ९ बालीकंह्रीगुरारव्याताबालीकंकुंकुमंतथा १०
 बालीकंस्याजतपादेबालीकाश्चअनातयः १० कांतारकोननप्रोक्तंकांतारःपाकशासन कांतार
 अस्मत्तोगीतोकांतारोदुर्धरोदर ११ खर्जुरंफलभेदश्चखर्जुरंरजतस्मृतं खर्जुरंरक्षाजातिस्या
 त्वखर्जुरंकनकंस्मृतं १२ शंखेस्नेहेतयास्नेहेसजनेजास्तणोपदो वैद्यपयिचनिद्रायामाहा

सवेतिगर्हिः १०१२ इत्यनेकार्थधुनिमंजरीसमाप्त २ अभवत् भद्रभवत् अथार्थेष्टाका
 धिकार ॥ ३ ॥ अत्रिदोरचुशर्यायातत्यशब्देविधीयते तारास्वरत्नाग्रहस्यादिधिसमाह
 र्मनोषिणः २ ततोवर्षपिताचप्रौवपकेदारइत्यपि व्यातसर्पाविशेषव्यातातेपश्च
 तृष्यदः २ सोचाशात्मलिगयातमोचाधिकवलोमता स्वातभवत्तमभूमिपलागज
 रज्जुष ३ संक्षेपेभक्तिविकल्पतुसुतधान्यपलाताकु तलेमहातमाईपलेषिनिवर्ष
 यो ॥ ६ ॥ मास्याषाडेविशुद्धेनैशुक्लेनपहतेसचि शुक्लेपिवाधिवेसेधमतेसागेधनाय
 नः ॥ ५ ॥ अमिष्येतिसमार्याताकीताकाताचनामनि ॥ रभादीवागनाप्रोत्तारभाष्यास्या
 लिनितिचा ॥ ६ ॥ वृक्षभेदेकरीरस्यानघटेचशाकुरेपाच देहदोरैषुकेदारैस्तेत्रेवृक्षैः
 चकीर्त्यते ७ निर्यहानिर्गतापीडानिर्यामाहारभूमिषु अविशब्दरवामेषपर्वता
 पिनिगद्यते ॥ ८ ॥ अगपर्वतदुर्गेषुनिष्कृष्टपिचसंवरः धुनाधनेचदभेवगकुरेगह

६
६

नेपिच ८ न्यायेतुल्यविधौकालेचित्तेदं देवकल्पवाक् आत्मेति व्रतवाग्देहमनौयत्तधृतिश्चपि १०
 पर्योप्राप्तिसिद्धितेष्टापदेमेच कुशलधनिः प्रत्ययः शपथेच्छिदेविस्वासेसत्यहेतुषु ११ पटः पद्व्य
 पवित्राणोक्रियेवस्त्रप्रतिष्ठाः दोषेचापगमेदं दृष्ट्यादन्त्यायशतिश्रुतिः १२ प्रभावेतेसिस्थाने
 धामशब्दो निगद्यते जातोवात्मनिचात्मायेधनेस्वारव्याप्रचर्त्तते १३ दृष्ट्वा रव्यादन्तयन्त्या
 योघनमाधोक्तटापिषु परिच्छेदेप्रमाणेचमात्रारव्याच प्रवर्त्तते १४ इडावर्षेचपानीयेभ्य
 मौवाकेरगामता सधुसंतिप्रशक्ताषुश्रेष्ठेचसदतिधनि १५ प्रधानेयजतिगेचककुजरव्याप्रवर्त्त
 ते पलमं नयोनीकोतिकोटीनरुकायोः १६ युयुत्सोत्सगयोरंकः स्यादकोलेरप्यलक्ष्मणे विज्ञादो
 लोमस्मत्तंठर्मचर्ममार्गः प्रकीर्त्तितः १७ वष्मदेहप्रमाणेस्यादृष्ट्यदेहश्चकथ्यते रासादोवाधवः
 प्राक्तोदयादस्तनयोमतः १८ विग्रहः समरेभेदेविग्रहोवापुउच्यते प्रकोष्ठः रूपस्याधः प्रकोष्ठाद्वा
 रकोष्ठके २० प्राक्तोविज्ञानमुल्लोचोविज्ञानश्रुत्यमुच्यते सतीदातायानीदेवीसचरित्रावला
 सती २१ वधनीरीवधुमार्यावधुपूत्रवधुरपि रत्नः कशिपुरारव्याताः प्रावारः कशिपुर्मतः २२

ज्या उंवरो गजा रावस्तये नादश्वकच्यते कपदी निजडे च स्यात्तपदी कामिनी मृतः २३
 त्वगे निर्विघ्नो गते नमस्तु वरः पुमान् पापी यासौ नृपमासुः नृपमाया दिनम्भजाः
 २४ शरदस्तु सरकालः सारधुषमा शरदः उद्धराद्धरहस्या नमसीप स्यादुपहृर २५
 पुष्टेदापि निदास्य विदागीष्म उच्यते कश्मलः स्यात्तिसाचोपि कश्मलो मोहः
 वच केतुर्गन्धविशेषमुद्युजैवैव उदाहृतः २६ ज्वरज्जा कच्यते रोदः रोदागतिर
 पिष्यते बह्वनं छेदनं पोक्तवह्वनं च्छिह्यते २७ कशेरुकं जले कंदेष्टव स्यात्तिस
 कशेरुका निवातमाश्रय विद्यादुमिन्न केवचतया २८ कीनाशश्च कषर्दस्याकी
 नाशैयसकषयौ नाशौ च्छविशेषः स्यात्तागोपाराण पत्रगो २९ कुलसद्यः कुलेगौ
 त्रंशरीरकुलमुच्यते पुंगुपुंगी कुलेपोक्तं तथा पुंगुः कदेवत्के ३० ज्ञेयासु मनसा
 देवो कुरुमानि च सज्जनाः कुरुमं पुष्टमित्याहुः कुरुमं रजसुच्यते ३१ धवपति धवि

मत्स्यो वृद्धजातिर्धवो मत्तः ज्यं वक्तुस्तस्मात् स्यात् ज्यं वक्तुश्च महेस्वरः ३२ श्री
 फलेफालिका ज्ञेया शिफा शिफा शिफा जरा पुण्यसर्वहितं कर्म पवीत्रं पुण्यमेव च
 ३३ खले नीचखले राशिः खले पुण्यकरो वच शिला शिवा शिला शाला शाला शा
 ला च वैश्वं व ३४ माल्यं माल्या शिरो माल्यं माल्यं मुद्रा हस्तं दलमर्द्धं दलपत्रं द। माल्यं
 लेहस्तपादिशोभने ३५ ज्योतिः स्यात् समभभागः संग्रामाणां निरुच्यते ३६ पु
 तिज्ञा संग्रामो ज्ञेयः संग्रामः संग्रामो मत्तः उत्तमः पूरुहस्तस्यात् पूरुहस्तः परदरः ३७
 ज्यंतके जग रकुते मत्स्य स्यात् मरतोपि च शोपा विद्यात् वि शोपा शोपा शोच विनि।
 मत्ताः ३८ उपर्यभाधिकं पूज्ये विदुरश्च विपश्चितं उपर्जनं कौर्ण्ये विदुरभं विपश्चि धरे
 ना निवृत्तावाभिधेये धेने शोक्तं प्रयोजने ३९ कौर्ण्ये धेने तथा दत्तं मत्स्यं शब्दं
 प्रचक्षते बहुला कतिराज्ञेया गावश्च बहुला मत्ता ४० शब्धं वधनं मित्युक्तं पा

धं प्रह्वं वसूभिः हरिणः पादुरो वर्णः सारंगो हारणमतः ४२ करः कातरो ज्ञेयः कारो ध्यात उच्यते कर्करेडुस्मृतो ग
 धः कर्करेडु रमर्षणः ४३ सोचावयवविज्ञानगमनेषु कलामताः तुषारः सुद्रुपाधारो तुषारः शीत उच्यते ४४
 ग्रं मूलवारिविज्ञेयं देवभोज्यतथमृतं कुत्पासूभिः समारण्यात् कुंतकं देवकं ४५ पणो दो कितवेद्यते दुरे
 र इति स्मृतः दीप्रो ह्ये सुतारा सुज्योतिशो विधीयाते ४६ रोगाज्ञो भाग्यमृदा ल्यामंदा प्रोक्ता विवत
 लो शास्त्रप्रमाणमिच्छेति स्थितो हतौ च कोविदाः ४७ मणिर्कोलं च हारो ज्ञेयामणिर्को मणिरुच्यते वि
 षयानीयप्रिसुक्तं विषमयत्तरो रगः ४८ वीर्यं सुव्रजं ले वीर्यं वीर्यं वीर्यं मुदा हतः नक्षत्रस्य मघानाम
 कुंदस्य कुलिकाया ४९ वाजमंगुरुजं बालं वाजं पौषपिष्यते ब्रह्मो गार्ष्ट्रं ब्रह्मो गार्ष्ट्रं ब्रह्मो गार्ष्ट्रं संको ब्रह्मो
 गार्ष्ट्रं ५० रुजः रुसूचकको ज्ञेयो द्विजिका सुपुजंगमः विज्ञेयं शयनं गम्या शयनं सुसूचकं संचयं ५१
 तस्य सोमो मारण्यात् तस्यैवा लमुच्यते वारुणी मदि राज्ञेया पश्चिमदिक् वारुणि ५२ मंदुरा वाजि
 शाला स्यादा वा सो विचमंडरा सूतं शिलितो मर्षः सूतं सत्यं वाग्ध्वं ५३ कौकशो वा
 नरो भिक्षुः कीर्तितं वा स्थि कौकशं रोमं थः स्यात्पराङ्गुरो रोमं थः कीटवर्तेनः ५४ हरिश्चरज
 नी प्रेक्ता रजनी च विभावसी परिध्रः परिधातः स्यात्परिधो दंड उच्यते ५५ धरा पृथ्वी धरा धारा धर

८
 ४
 शौलाधराधनिः श्लेकादलिकोकदः कंदोवादिदुच्यते ५७ करोहस्तः करोरस्मिंकरः
 कर्षकवेवेत्तने द्वाद्वंदमिरलेवदुमिस्थानथानकः ५८ त्रोजंविपिनसुद्यानसुद्या
 नगमनस्मृतवर्द्धनीचमटिजेयावर्द्धनीत्तएकुर्वि का ५९ कंकमंरुधिरंजेयन
 धिरंत्तनस्मृते - नदनः स्वजनः पुत्रो नदनः स्वर्गकाटिका मानं संचितमित्युक्तं सा
 नसं जैदशशरः धावानं शोधनं द्रोक्षं धावनशीघ्रवर्तनं ६० स्यादनोऽस्य स्यादमेशावे
 स्यादनोरथ उच्यतेः तरायणमसांगोक्तिः क्रियाहीनस्तरयने ६१ पश्यपरांरपो (
 स्थानतत्परत्वापराधणः करिपृष्टेकुलेवेणोवशास्यं स्याकाविमिस्मृत ६२ ॥ जटा (
 जटः शिखंजोक्तिकालापेपिशिखडुकः शिखभाजमदेहेषु पात्रशब्देः प्रवर्तते ॥ ६४ ॥
 पादत्राणदलेपादेकलधौतं चंकांचने प्रधानं प्रकृतिजेयाप्रधानं विदुक्तं म ॥ ६५ ॥
 चक्रमयपरविदस्यादरीवदसरोरुहं शृंगालोजं वकोभीरुः शृंगासोदजवो मजः ॥ ६६ ॥

त्रिदशामरुतः प्रोक्ता मरुतोऽपि समिरणः कुडलं मंडलं जेवं कुडलं कर्णभरणं
 ६० अत्रिविधः कुलाधारः प्रतिबंधो वलाक्रिया ॥ वर्ति दीपशिखा सुत्रवर्तिनो
 वातालोचिता ॥ ६१ दधमाटश्च कलीगः स्यात्कलिंगोदशवाचकः शैलेत्रिण
 विशाखेर्कत्रिषुगर्मुहितध्वनिः ॥ वलीकश्च समीरः स्याद्वल्मीको वाग्निशारदः ॥ ६२ सामजः कुंज
 रोजनयः सामजः समयोमतः ॥ वाजिकपक्षिजातिरस्याद्वाजिकामृत्तिका ॥ ६३ सारसोलक्ष्मणेः प्रो
 क्तलक्ष्मणो राधवानुजः ॥ लक्ष्माख्यः कंदजातिः ॥ ६४ स्याच्चिन्हं लक्ष्मचक्रं कथ्यते ॥ ६५ शं
 करे वृषभे द्यौं देवि शेषे शंकरं मतं ॥ कुंजः केशे चिरं बोचत्कुंजः पीयूषपद्मयो ॥ ६६ इत्य
 नेकार्थध्वनिमंजय्यो द्वितीयो प्र
 कारः ॥ २॥ भुताचंद्रो राजनृपो पयः

॥ ८९

१.

सुनोका च द्यने मं श्री